II

(Icke-lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2020/2094

av den 14 december 2020

om inrättande av Europeiska unionens återhämtningsinstrument för att stödja återhämtningen efter covid-19-krisen

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 122,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) För att begränsa spridningen av covid-19, som den 11 mars 2020 klassades som en pandemi av Världshälsoorganisationen, har medlemsstaterna antagit en rad åtgärder som saknar motstycke.

(2) Åtgärderna som saknar motstycke, som vidtagits för att hantera den exceptionella situation som orsakats av covid-19, som ligger utanför medlemsstaternas kontroll, har orsakat kraftiga störningar av den ekonomiska aktiviteten som återspeglas i en brant nedgång i bruttonationalprodukten och betydande följdverkningar för sysselsättning, sociala förhållanden, fattigdom och ojämlikhet. Dessa åtgärder har i synnerhet lett till störningar i distributionskedjor och produktion och har orsakat arbetsfrånvaro. Det har vidare blivit mycket svårt eller omöjligt att tillhandahålla ett flertal tjänster. Samtidigt har konsumentefterfrågan sjunkit. Många företag upplever likviditetsunderskott och det finns risker för deras betalningsförmåga i ett läge där finansmarknaderna är mycket volatila. Viktiga sektorer som resor och turism är särskilt hårt drabbade. Mer generellt har dessa åtgärder redan lett till, eller kommer att leda till, en allvarlig försämring av den finansiella situationen för många företag i unionen.

(3) Krisen som orsakats av covid-19 har haft en snabb spridning inom unionen och i tredjeländer. Tillväxten i unionen förväntas sjunka kraftigt 2020. Återhämtningsriskerna ser mycket olika ut i olika medlemsstater, vilket ökar skillnaderna mellan de nationella ekonomierna. Medlemsstaternas varierande offentligfinansiella förmågor att ge ekonomiskt stöd där det bäst behövs för att främja återhämtning och skillnaderna mellan medlemsstaternas åtgärder äventyrar den inre marknaden och den sociala och territoriella sammanhållningen.

(4) Det behövs en omfattande uppsättning åtgärder för att främja ekonomisk återhämtning. Denna uppsättning åtgärder kräver betydande offentliga och privata investeringar för att få unionen att hålla fast kurs mot en hållbar och motståndskraftig återhämtning, skapa arbetstillfällen av hög kvalitet, stödja social inkludering och reparera de omedelbara skador som uppstått till följd av covid-19-krisen, och samtidigt stödja unionens prioriteringar för grön omställning och digitalisering.

(5) Den exceptionella situation som orsakats av covid-19, som ligger utanför medlemsstaternas kontroll, kräver en samstämmig och enad strategi på unionsnivå. För att förhindra att ekonomin, sysselsättningen och den sociala sammanhållningen försämras ytterligare och för att främja en hållbar och motståndskraftig återhämtning i den ekonomiska aktiviteten bör ett exceptionellt och samordnat program för ekonomiskt och socialt stöd inrättas, i en anda av solidaritet mellan medlemsstaterna, i synnerhet för de medlemsstater som har drabbats särskilt hårt.

(6) Eftersom denna förordning utgör en exceptionell åtgärd i ett övergående men extremt läge bör det stöd som tillhandahålls enligt denna förordning endast göras tillgängligt för att hantera de negativa ekonomiska konsekvenserna av covid-19-krisen eller täcka omedelbara behov av finansiering i syfte att undvika att covid-19-krisen återkommer.

(7) Stöd enligt det instrument som inrättas genom denna förordning (*instrumentet*) bör i synnerhet inriktas på åtgärder för att återställa arbetsmarknader och socialt skydd samt hälso- och sjukvårdssystem, för att förbättra potentialen för hållbar tillväxt och sysselsättning i syfte att stärka sammanhållningen mellan medlemsstaterna och stödja deras omställning till en grön och digital ekonomi, för att ge stöd till företag som drabbats av covid-19-krisens följdverkningar, särskilt små och medelstora företag, samt stöd till investeringar i verksamheter som är avgörande för att stärka den hållbara tillväxten i unionen inbegripet direkta finansiella investeringar i företag, åtgärder för forskning och innovation som föranleds av covid-19-krisen, för kapacitetsuppbyggnad på unionsnivå för att stärka den framtida krisberedskapen, för att fortsätta arbetet med att säkerställa en rättvis omställning till en klimatneutral ekonomi, och stöd till jordbruk och utveckling i landsbygdsområden i hanteringen av covid-19-krisens följdverkningar.

(8) För att säkerställa en hållbar och motståndskraftig återhämtning i hela unionen och underlätta genomförandet av ekonomiskt stöd ska de etablerade mekanismerna för utgifter via unionens program inom den fleråriga budgetramen användas. Stöd inom ramen för dessa program ska ges i form av icke återbetalningspliktigt stöd, lån och avsättningar för budgetgarantier. Fördelningen av finansiella medel bör återspegla i vilken utsträckning dessa program kan bidra till instrumentets mål. Bidrag till dessa program inom ramen för instrumentet bör omfattas av stränga krav på efterlevnad av målen för instrumentet, som är kopplade till stöd för återhämtning efter covid-19-krisen.

(9) Med tanke på den typ av åtgärder som ska finansieras bör en del av de tillgängliga medlen inom ramen för instrumentet användas för lån till medlemsstaterna, medan den andra delen av medlen bör utgöra externa inkomster avsatta för särskilda ändamål i den mening som avses i artikel 21.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 ([1]) (*budgetförordningen*) och användas för icke återbetalningspliktigt stöd, stöd genom finansieringsinstrument eller avsättningar för budgetgarantier och relaterade utgifter för unionen. För detta ändamål är det lämpligt att, som en del av de åtgärder som krävs enligt den här förordningen, göra det möjligt för artikel 21.5 i budgetförordningen att omfatta avsättningen enligt denna förordning, som en grundläggande rättsakt, av en del av de inkomster som föreskrivs enligt den exceptionella och tillfälliga befogenhet som föreskrivs i rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel och om upphävande av rådets beslut 2014/335/EU, Euratom ([2]) (*beslutet om egna medel*).

(10) Även om artiklarna 12.4 c och 14.3 i budgetförordningen är tillämpliga på åtagande- och betalningsbemyndiganden som görs tillgängliga avseende externa inkomster avsatta för särskilda ändamål enligt den här förordningen, bör åtagandebemyndiganden som härrör från dessa externa inkomster avsatta för särskilda ändamål, med tanke på tidsfristerna för de olika typerna av stöd, inte automatiskt överföras efter respektive slutdatum, med undantag för åtagandebemyndiganden som är nödvändiga för tekniskt och administrativt stöd för genomförande av de åtgärder som anges i instrumentet.

(11) Åtagandebemyndiganden för icke återbetalningspliktigt stöd bör automatiskt göras tillgängliga upp till det godkända beloppet. En effektiv likviditetsförvaltning bör säkerställas så att medel anskaffas endast när rättsliga åtaganden behöver fullgöras genom motsvarande betalningsbemyndiganden.

(12) Med tanke på vikten av att medlen används under de första åren av instrumentets genomförande är det lämpligt att granska framstegen med instrumentets genomförande och användningen av de medel som har fördelats i enlighet med denna förordning. För detta ändamål bör kommissionen upprätta en rapport senast den 31 oktober 2022.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1).

([2]) Rådets beslut 2014/335/EU, Euratom av den 26 maj 2014 om systemet för Europeiska unionens egna medel (EUT L 168, 7.6.2014, s. 105).

(13) I artikel 135.2 i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen ([3]) (*utträdesavtalet*) föreskrivs att ändringar av beslut 2014/335/EU, Euratom som antas på eller efter dagen för utträdesavtalets ikraftträdande inte ska tillämpas på Förenade kungariket, i den utsträckning ändringarna påverkar Förenade kungarikets ekonomiska skyldigheter. Stödet enligt denna förordning och den motsvarande höjningen av unionens tak för egna medel skulle påverka Förenade kungarikets ekonomiska skyldigheter. Enligt artikel 143.1 i utträdesavtalet är Förenade kungarikets betalningsskyldighet för sin andel av unionens finansiella ansvarsförbindelser begränsad till de av unionens finansiella ansvarsförbindelser som följer av finansiella transaktioner som unionen genomfört före dagen för utträdesavtalets ikraftträdande. Finansiella ansvarsförbindelser för unionen som följer av stöd enligt denna förordning skulle uppstå efter dagen för utträdesavtalets ikraftträdande. Denna förordning bör därför inte tillämpas på och i Förenade kungariket.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. Genom denna förordning inrättas Europeiska unionens återhämtningsinstrument (*instrumentet*) för att stödja återhämtningen efter covid-19-krisen.

2. Stöd inom ramen för instrumentet ska särskilt finansiera följande åtgärder för att motverka covid-19-krisens negativa ekonomiska konsekvenser eller täcka omedelbara behov av finansiering i syfte att undvika att den krisen återkommer:

a) Åtgärder för att återställa sysselsättning och jobbskapande.

b) Åtgärder i form av reformer och investeringar för att förbättra potentialen för hållbar tillväxt och sysselsättning i syfte att stärka sammanhållningen mellan medlemsstaterna och öka deras resiliens.

c) Åtgärder för företag som drabbas av covid-19-krisens ekonomiska följdverkningar, särskilt åtgärder som gynnar små och medelstora företag samt stöd till investeringar i verksamheter som är avgörande för att stärka den hållbara tillväxten i unionen, inbegripet direkta finansiella investeringar i företag.

d) Åtgärder för forskning och innovation som föranleds av covid-19-krisen.

e) Åtgärder för att stärka unionens krisberedskap och göra det möjligt för unionen att agera snabbt och effektivt i händelse av större nödsituationer, inbegripet åtgärder, såsom lagerhållning av viktiga förnödenheter och medicinsk utrustning och förvärv av den infrastruktur som krävs för snabb krishantering.

f) Åtgärder för att säkerställa att covid-19-krisen inte undergräver en rättvis omställning till en klimatneutral ekonomi.

g) Åtgärder för att hantera covid-19-krisens följdverkningar för jordbruk och landsbygdsutveckling.

3. De åtgärder som avses i punkt 2 ska genomföras inom ramen för särskilda unionsprogram och i enlighet med de relevanta unionsakter som fastställer regler för dessa program, samtidigt som målen för instrumentet respekteras fullt ut. Åtgärderna ska omfatta tekniskt och administrativt stöd för deras genomförande.

Artikel 2

Finansiering av instrumentet och fördelning av medel

1. Instrumentet ska finansieras upp till ett belopp av 750 000 miljoner EUR i 2018 års priser på grundval av den befogenhet som föreskrivs i artikel 5 i beslutet om egna medel.

Vid genomförandet av de särskilda unionsprogrammen ska det belopp som avses i första stycket justeras på grundval av en fast årlig deflator på 2 %. För åtagandebemyndiganden ska den deflatorn tillämpas på de årliga betalningarna.

([3]) EUT L 29, 31.1.2020, s. 7.

2. Det belopp som avses i punkt 1 ska fördelas på följande sätt:

a) Stöd på upp till 384 400 miljoner EUR i 2018 års priser i form av icke återbetalningspliktigt stöd och återbetalningspliktigt stöd genom finansieringsinstrument ska fördelas enligt följande:

   i) Upp till 47 500 miljoner EUR i 2018 års priser till struktur- och sammanhållningsprogram inom den fleråriga budgetramen 2014–2020 så som dessa har förstärkts fram till 2022, inbegripet stöd genom finansieringsinstrument.

   ii) Upp till 312 500 miljoner EUR i 2018 års priser till ett program för finansiering av återhämtning och ekonomisk och social resiliens genom stöd till reformer och investeringar.

   iii) Upp till 1 900 miljoner EUR i 2018 års priser till program som rör civilskydd.

   iv) Upp till 5 000 miljoner EUR i 2018 års priser till program som rör forskning och innovation, inbegripet stöd genom finansieringsinstrument.

   v) Upp till 10 000 miljoner EUR i 2018 års priser till program som stöder territorier i deras omställning till en klimatneutral ekonomi.

   vi) Upp till 7 500 miljoner EUR i 2018 års priser till utveckling i landsbygdsområden.

b) Upp till 360 000 miljoner EUR i 2018 års priser i form av lån till medlemsstaterna till ett program för finansiering av återhämtning och ekonomisk och social resiliens genom stöd till reformer och investeringar.

c) Upp till 5 600 miljoner EUR i 2018 års priser till avsättningar för budgetgarantier och relaterade utgifter för program för stöd till investeringstransaktioner på områden som faller inom ramen för unionens interna politik.

Artikel 3

Regler för budgetgenomförande

1. Vid tillämpning av artikel 21.5 i budgetförordningen ska 384 400 miljoner EUR i 2018 års priser av det belopp som avses i artikel 2.1 i den här förordningen utgöra externa inkomster avsatta för särskilda ändamål som tilldelas de unionsprogram som avses i artikel 2.2 a i den här förordningen och 5 600 miljoner EUR i 2018 års priser av det beloppet ska utgöra externa inkomster avsatta för särskilda ändamål som tilldelas de unionsprogram som avses i artikel 2.2 c i den här förordningen.

2. 360 000 miljoner EUR i 2018 års priser av det belopp som avses i artikel 2.1 ska användas för lån till medlemsstaterna inom ramen för de unionsprogram som avses i artikel 2.2 b.

3. Åtagandebemyndiganden som omfattar stöd till de unionsprogram som avses i artikel 2.2 a och c ska automatiskt göras tillgängliga upp till de respektive belopp som avses i de leden från och med ikraftträdandet av beslutet om egna medel vilket utgör den befogenhet som avses i artikel 2.1 i denna förordning.

4. Rättsliga åtaganden som ger upphov till de utgifter för stöd som avses i artikel 2.2 a, och, när så är lämpligt, i artikel 2.2 c, ska ingås av kommissionen eller dess genomförandeorgan senast den 31 december 2023. Rättsliga åtaganden avseende minst 60 % av det belopp som avses i artikel 2.2 a ska ingås senast den 31 december 2022.

5. Beslut om beviljande av de lån som avses i artikel 2.2 b ska antas senast den 31 december 2023.

6. Unionens budgetgarantier upp till ett belopp som, i enlighet med den relevanta avsättningsnivå som anges i respektive grundläggande rättsakt, motsvarar de avsättningar för budgetgarantier som avses i artikel 2.2 c, beroende på riskprofilerna för de finansierings- och investeringstransaktioner som stöds, ska endast beviljas för att stödja transaktioner som har godkänts av motparterna senast den 31 december 2023. Respektive budgetgarantiavtal ska innehålla bestämmelser som kräver att finansieringstransaktioner som motsvarar minst 60 % av beloppet för de budgetgarantierna godkänns av motparterna senast den 31 december 2022. Om avsättningar för budgetgarantier används för icke återbetalningspliktigt stöd i samband med de finansierings- och investeringstransaktioner som avses artikel 2.2 c ska kommissionen ingå berörda rättsliga åtaganden senast den 31 december 2023.

7. Punkterna 4–6 i denna artikel ska inte vara tillämpliga på det tekniska och administrativa stöd som avses i artikel 1.3.

8. Kostnader för tekniskt och administrativt stöd till genomförandet av instrumentet, såsom verksamhet som rör förberedelser, övervakning, kontroll, revision och utvärdering inbegripet gemensamma informationstekniska system vid tillämpningen av denna förordning, ska finansieras genom unionens budget.

9. Betalningar som avser de rättsliga åtaganden som gjorts, de beslut som antagits och de avsättningar för finansiella transaktioner som godkänts i enlighet med punkterna 4–6 i denna artikel ska göras senast den 31 december 2026, med undantag för det tekniska och administrativa stöd som avses i artikel 1.3 och fall där betalningar efter 2026, i undantagsfall, även om det rättsliga åtagandet har gjorts, beslutet har antagits eller transaktionen har godkänts på villkor som är förenliga med den tidsfrist som är tillämplig enligt denna punkt, är nödvändiga för att unionen ska kunna fullgöra sina skyldigheter gentemot tredje parter, inbegripet till följd av en slutlig dom mot unionen.

Artikel 4

Rapportering

Kommissionen ska senast den 31 oktober 2022 överlämna en rapport till rådet om framstegen med instrumentets genomförande och om användningen av de medel som har fördelats i enlighet med artikel 2.2.

Artikel 5

Tillämpning

1. Denna förordning ska inte vara tillämplig på eller i Förenade kungariket.

2. Hänvisningar till ”medlemsstater” i denna förordning ska inte innefatta Förenade kungariket.

Artikel 6

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 14 december 2020.

På rådets vägnar
M. ROTH
Ordförande